

VEM BESTÄMMER VAD? – PÅ LÄTT SVENSKA

EU

Ministerrådet - Ett råd är en grupp personer som tillsammans kommer överens om saker. Ministerrådet är det råd som beslutar om nya lagar i EU. På ministerrådets möten kommer en minister från varje EU-lands regering. Vilken minister som deltar beror på vilken fråga eller lag rådet ska diskutera. Ministerrådet arbetar tillsammans med Europaparlamentet.

EU-kommissionen - Kommission betyder samma sak som nämnd eller kommitté. EU-kommissionen föreslår nya EU-lagar och regler. Kommissionen ser till att EU-länderna följer de regler EU har. I EU-kommissionen finns en kommissionär från varje EU-land. Det är Ministerrådet som bestämmer vilka som ska vara kommissionärer. Det gör man vart femte år.

Europaparlamentet - Parlament är ett annat ord för det vi kallar riksdag. Europaparlamentet beslutar om nya EU-lagar tillsammans med ministerrådet. Det är folket i varje medlemsland som väljer vilka ledamöter – medlemmar – som ska sitta i Europaparlamentet. Val till Europaparlamentet är det vart femte år.

Gränsöverskridande - Med gränsöverskridande menar man att något rör sig över mellan olika länder eller över gränser av olika slag. Det kan handla om lagar och beslut som gäller i många länder. Det kan också handla om brottlighet, personer eller varor och tjänster som rör sig över olika nationers gränser. I EU är många beslut gränsöverskridande. Det betyder att det man har bestämt gäller i alla medlemsländer.

Undantag - Undantag är när någon – ett land eller en person – inte behöver följa en regel eller lag som gäller andra. Det finns olika skäl till att ett land i EU kan få undantag från en regel eller lag som man har kommit överens om. Ofta gäller undantagen bara en kort tid.

Miljöfarlig - Något som är farligt för vår miljö. Det kan vara ämnen som finns i olika produkter. Det kan vara utsläpp från fabriker, jordbruk eller transporter.

Består av - Är sammansatt av, innehåller

Kommissionär - Person som representerar/företräder allmänheten. EU-kommissionär – den person som representerar sitt land i EU-kommissionen.

Förhandla - Samtal för att komma överens om något. Till exempel om priset på en vara eller om hur man ska dela upp något.

Lagförslag - Lägga ett lagförslag – komma med ett förslag om en ny lag.

Inflytande - Att kunna påverka. Att vara med och bestämma.

Ledamöter - Medlemmar, representanter i till exempel en styrelse, ett parlament eller ett råd.

Debatt/Debattera - Diskutera en fråga eller ett ämne där man har olika åsikter.

Riksdagen

Riksdag – det svenska parlamentet, i riksdagen sitter de politiker som alla som röstar har valt Riksdagen är Sveriges högsta beslutande organ.

Ledamot/ledamöter - Medlem av en grupp som ofta har rätt att fatta beslut i olika frågor. Här i betydelsen riksdagsledamot, politiker som sitter i riksdagen.

Regering - Den myndighet som styr Sverige. Regeringen leds av statsministern. Det är riksdagen som efter valet ger en statsminister uppdraget att bilda regering. Statsministern utser/väljer själv vilka statsråd som ska sitta i regeringen. **Statsråd** – Ledamot/medlem av regeringen, kallas också minister.

Proposition - Förslag från regeringen till riksdagen.

Motion – här; Förslag till riksdagen från en eller flera ledamöter.

Utskott – instans/organ som förbereder ärenden som riksdagen ska besluta om. I riksdagen finns femton fasta utskott med olika ansvarsområden.

”gå på remiss” – när man ber om att få synpunkter/åsikter om ett förslag. När de som berörs av ett beslut eller ska vara med och fatta beslut får möjlighet att säga vad de tycker om ett förslag.

Representativ demokrati - Medborgarna väljer representanter som sedan styr och fattar beslut. I Sverige väljer folket sina representanter från de politiska partierna i de allmänna valen vart fjärde år. En annan modell är **direkt demokrati** som man till exempel använder vid en omröstning i en klass – alla röstar och det förslag som får flest röster vinner.

Kommunen

Kommun – Sverige är indelat i 290 kommuner. En kommun är ett geografiskt område som kan bestå av flera olika samhällen, byar och orter. Kommunen har ofta sitt namn efter en större centralort eller stad i kommunen. En kommun har rätt att besluta och bestämma i vissa frågor som rör den enskilda kommunen och de som bor där.

Kommunfullmäktige - Högsta beslutande organ i en kommun. De politiker som bestämmer i en kommun och som utses i kommunalvalet vart fjärde år.

Ledamot/ledamöter - Medlem av en grupp som ofta har rätt att fatta beslut i olika frågor. Här i betydelsen ledamot i kommunfullmäktige, politiker som sitter i kommunfullmäktige.

Motion – här; förslag till kommunfullmäktige från en eller flera ledamöter.

Nämnd – här; kommunal myndighet som tillsätts av kommunfullmäktige. I en kommun finns till exempel nämnder som fritidsnämnd, byggnadsnämnd, teknisk nämnd, miljö- och hälsoskyddsnämnd. Nämnderna har ansvar för det dagliga arbetet inom kommunen, för att förbereda ärenden som ska beslutas av fullmäktige och genomföra de beslut som fattats.

Yttrande- de svar eller åsikter som kommer från medborgare, nämnder och organisationen när ett förslag har gått på remiss.

Remiss - när man ber om att få synpunkter/åsikter om ett förslag. När de som berörs av ett beslut eller ska vara med och fatta beslut får möjlighet att säga vad de tycker om ett förslag.

Läs mer om kommuner på skl.se.

Landstinget

Landsting – landstingen är regionala områden som är mycket större än kommuner. I landstinget fattar man beslut om bland annat hälso- och sjukvård, kollektivtrafik och kultur. I Sverige finns 20 landsting. Vid landstingsvalet vart fjärde år väljer alla som röstar vilka politiska partier som ska styra i det landsting man tillhör.

Kollektivtrafik – bussar, tåg, färjor, spårvagnar, tunnelbana som är tillgängliga för alla att använda. Landstingen har ansvar för kollektivtrafiken.

Fullmäktige – här; högsta beslutande organ/sammanslutning i landstinget. I fullmäktige sitter de politiker som styr landstinget.

Skapa opinion – att på olika sätt få medborgare att tänka och tycka på ett visst sätt i en fråga. Till exempel genom att skriva insändare, tala på olika möten, dela ut tryckt information, skriva bloggar, använda olika sociala medier.

Läs mer om landsting på skl.se.